Vandra i Kolmården

Dag 7 – Ågelsjön

Klockan är 10 på fm och vi har laddat upp med medhavda lunchmackor och kaffe. Uppsittning! För idag gäller Östergötland. Vi går drygt en mil idag; en och en halv för den ihärdige. Bra vandringsskor hjälper, för stigen är ibland stenig.

Vi ska ta oss strax över gränsen och bege oss till en plats där det tillverkats yxor sedan stenåldern. Sedan 1850 tillverkas yxan AGDOR i Hults Bruk strax norr om Norrköping. Vänder vi på Agdor får vi namnet på den herrgård någon mil norrut

som Axel von Fersen, Marie Antoinettes främste älskare och fader till ett av hennes barn, besökte några gånger. Herrgårdsbyggnader ska vara vita, men Rodga lyser vackert röd mellan de lummiga träden.

Istället får vi idag se vackra Hults Bruks herrgård som ritades av Ivar Gustaf Clason, kanske mest känd för att ha ritat Nordiska Museet på Djurgården liksom ett otal ikoner runt om i Sverige som vi lever med idag. Men allt det här är bara en utvikning för att illustrera hur djupt olika företeelser är invävda i varandra. Det kan ju samtidigt vara en fin inramning till dagens tema: södra Sveriges mest populära plats för träningen i bergsklättring.

På väg uppför berget möter vi de första platser där bergsbestigarna tränar lodrät klättring. I bergsväggen ser vi kvarlämnade beslag att fästa linorna i. Bra plats för juniorerna att lyfta sig lodrätt 30 meter eller så.

De riktigt vassa ställena ser vi inte förrän på återvägen när vi är på den andra sidan sjön.

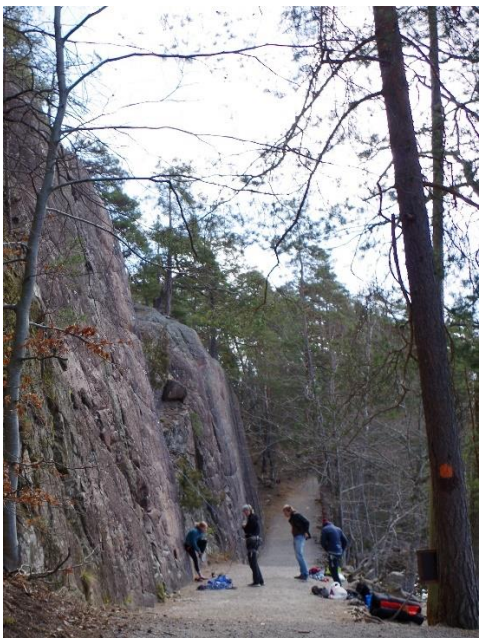

De lodräta branterna ligger utmed Ågelsjöns vatten, där de häftigaste bara kan nås vattenvägen. Men det fåtal som vågar sig upp kan sedan kasta sig över branten ner i spricksjön som är hur djup som helst.

Den som vill ha en ostörd lunch kan med hjälp av medtaget rep fira sig ner från klippans krön de 30 - 40 meter som behövs för att nå den utvalda platsen och sedan bara njuta av stillheten - fortfarande på avskräckande höjd över vattnet. Det är bara att välja.

Men vi tar den lugna stigen från parkeringsplatsen norr om Hults bruks herrgård.

Vi följer stigen runt Ågelsjön i motsols riktning. Vandringen är något mer än en mil och blir en tur på 3 ½ timmer med paus för lunch.

Vi går en väl upptrampad stig genom en urskog. Idag skall nedfallna träd ligga kvar orörda. Du tycker kanske att det ser skräpigt ut, men detta är ”daghemmet” för alla de småkryp och insekter vi behöver skydda.

Naturen är samtidigt vild. Här brottas de stora träden med vinden som obönhörligt kastar sig över sjön när vädrets gudar är på det humöret. Men idag är det sol och stiltje. Stigen går mitt i den djupa förkastningen och vi har lika mycket berg på vår högra sida som vi har brant ner mot vattnet på vår vänstra.

Vi färdas hela tiden med det glittrande vågspelet på vår vänstra sida.

Efter 1 ½ timme tar vi paus vid en klippbrant som stupar 50 meter eller mer och där den kala berghällen erbjuder en bekväm sittplats ovanför Ågelsjön med sina stora skogspartier på den västra sidan.

Efter lunchpausen har vi en liten sträcka nedför berget framför oss.

Vi möter en förgrening. En stig som leder österut och som kan ta oss tillbaka till Hults bruk i lite grövre terräng. Den vänstra stigen mynnar strax ut i vändplatsen för en grusväg. Idag väljer vi vägen eftersom en av oss har bekymmer med den grova stigen.

Vi fortsätter alltså vägen framåt. Efter ett tag möter vi på vänster hand en skylt ”Nedre Ågelsjö 1 km”. Vi väljer att lämna vägen och genar stigen ner åt väster. Vi passerar två gårdar och stigen mynnar ut vid den väg vi tidigare lämnade. Vår genväg passerade bekvämt nog Ågelsjöns norra ände. Dags att vända söderut så vi tar till vänster mot Hults bruk.

För den som inte vill vandra tillbaka till Hults bruk på vägen längs Ågelsjöns västra strand finns en stig genom skogen och då tar vandringen en timme till, ca 4 ½ timme.

Ä

Den resterande vandringen sker på grusvägen längs sjön där de avsatser och lodräta väggar som kan besegras från sjön syns alltmer tydligt. Är vi utrustade med kikare kan vi på avstånd se de riktigt modiga bergsbestigarna.

För dig som vill lägga en timme till i vandring på en stig genom skogen, tag i stället till höger redan uppe vid Ågelsjöns norra vik där vi tog vägen söder ut. Efter bron som vi passerat, slå direkt upp för den lilla backen till höger. Gå några hundra meter och därefter till vänster i nästa T- korsning. Stigen tar dig tillbaka till Hults bruk, men nu i vildare terräng.

Vägen och stigen för oss tillbaka till parkeringsplatsen. Där möter oss skylten som visar hur rikt området är på sevärdheter. Men detta räcker för en dag.

Dagens vandring är avslutad. Men för sällskap som begär det kan vi erbjuda en guide. I så fall blir det en historisk resa tillbaka till Stavsjö där vi väljer att resa den ***Gamla Stockholmsvägen*** som vi möter i Åby.

Är vi glassugna efter dagens strapatser finns en fin liten glasskiosk i korsningen där dammen en gång anlades. Paviljongen vid fördämningen där bönderna på sin tid unnade sig ett glas cognac med sockerdricka medan mjölnaren malde säden är dessvärre borta. Thomas kan berätta, för hans morfar hade lanthandel nedanför strömmen en gång i tiden. Men Thomas minns att han bjöds på sockerdricka av farbröderna. Plus att hans mor räddades ur dammen från en drunkning som liten flicka eftersom hon turligt nog hade Pippi Långstrumps fina flätor. Medan vi äter glassens Rolls Royce *Ben & Jerry* kan vi fantisera hur det centrala Åby en gång gestaltade sig.

Vi tar till vänster vid T-korsningen i backen. Detta är den ursprungliga Drottning Kristinas väg från slutet av 1600-talet genom Kolmården som vi tidigare bekantade oss med. Den slingar sig fram genom skogen fram till Stavsjö.

Drottning Kristinas väg kan betraktas som Sveriges första postväg. Den innebar två nyheter: Den första var att en vagn skulle kunna färdas på vägen – till skillnad

från en häst eller en vandringsman. Den andra var att ett pärlband av gästgiverier med byteshästar etablerades. Åby hade sitt. Nästa anhalt var Krokek där värdshuset låg invid den nuvarande ödekyrkan. Sedan följde Wreta Gästgifveri strax öster om Stavsjö där Kiladalen tar vid. Då är vi nära den andra vandringen vid Ramundsbergs bäck som vi besökte **Dag 3**. Men eftersom vi nu kan återvända till Stavsjö Herrgårdsflygel och vila våra fötter där behöver vi inte fortsätta till Wreta.

Stavsjö Herrgårdsflygel

Text Gunnar Casserstedt. Foto Thomas Rodestrand 2020-04-20.